

skolen. Jeg tror, at den mange Steder har tappet den almindelige Børneskole for de bedste Kræfter og derved gjort den almindelige Børneskole ringere. Desuden vil jeg sige, at Antallet af Mellemskoler jo ikke er stort, saa af Hensyn til dem kan man ikke forlange, at Seminarierne skal anvende en stor Del Tid paa at uddanne deres Elever i Sprog.

I Forbindelse dermed maa jeg tilføje, at jeg synes undertiden, at Lærerne har begyndt at føle sig lidt mere som Stand, og det tror jeg ikke just er heldigt. Hvad der er Skyld deri, skal jeg ikke kunne sige, men jeg mener i hvert Fald at kunne spore, at Lærerne ude paa Landet ikke betyder saa meget nu som i tidligere Tid, man var den Gang mere tilbøjelig til at ty til Læreren og spørge ham til Raads baade om det ene og det andet, og jeg tror, at der herved skabtes en Vekselvirkning, der var til Gavn baade for Befolkningen og for Lærerne. Jeg siger ikke, at det er Lærernes Skyld alene, at det er blevet anderledes, men at de har deres Skyld, tror jeg, og jeg tror det hænger sammen med det, jeg allerede har nævnt. Jeg tror heller ikke, at det Krav, der nu rejses fra Lærernes Side om den megen Kundskab, vil bidrage til at føre Folket og Lærerne nærmere sammen. At det vil medføre en hel Del Udgifter, vil jeg ganske se bort fra, thi hvis jeg troede, at man skaffede Børnene en virkelig bedre Kundskab og Udvikling ved, at vore Lærere havde lært meget mere, saa vilde jeg ikke vige tilbage derfor, for det er min Mening, at det bedste er ikke for godt, naar det gælder Børnenes Undervisning, og ikke mindst nu, hvor vi har faaet almindelig Valgret. Men jeg maa sige, at jeg er meget tvivlende paa dette Punkt, jeg tror ikke, at den store Kundskabsmasse vil give det bedste Udbytte for Børnenes Vedkommende.

Efter det, jeg her har sagt, er der maaske nogle, der vil sige, at jeg finder alt saa saare godt, at jeg absolut maa fraaade Kommissionens Nedsættelse. Nej, det gør jeg slet ikke, jeg tror, at der er ikke saa ganske lidt, der kan rettes ved vore Seminarier. Jeg vil dog sige, at saaledes som Lovforslaget her foreligger, er jeg ikke ganske sikker paa, at jeg kan stemme for det, men det kan vi altid tales ved om i Udvalget. De Krav, der er blevet rejst fra flere Sider, særlig fra Lærernes egen Kreds, om mere Kundskab har heller ikke kunnet holdes ude fra Seminarierne; mere eller mindre er Seminarierne gaaet ind paa dem. Et Fag som Gymnastik, som i min Tid var en Hvile — man kom ud

og fik sin Krop rørt —, er nu blevet et stort videnskabeligt Fag indbefattende i sig mange andre Fag, Anatomi, Fysiologi, og jeg ved ikke hvad. Andre Fag, Litteraturhistorie, Naturhistorie, Naturfagene, er jo ogsaa ret stærkt udvidede som Følge af Udviklingen, og det er naturligt nok. Der er noget, der hedder „Praksis“, et Fag, der nu tager en ganske rundelig Tid indenfor Seminarierne, det gør ogsaa, at Tiden bliver knap for Seminarieeleverne. Jeg har ikke det mindste imod disse Udviklinger, naar de kan ske paa en god Maade, og Skolen ikke gaar hen og bliver en videregaaende Realskoleundervisning i Stedet for, at det skulde være en Læreruddannelse. Jeg er bange for, at det let bliver saadan, at det bliver den Mand, der er den bedste Læsehest, men ikke den Mand, der har de bedste Anlæg til at være Lærer, der faar den bedste Eksamen. Og endda forlanger man jo mere. For nogle Aar siden — jeg ved ikke, om der er Medlemmer, der husker det — kom der fra Ministeriet et Forslag om en Ordning af Seminarierne, hvorved man i høj Grad skærpede Fordringerne til Eksamen, men jeg maa dog sige, at da det kom til Seminarielærernes Overvejelse, afviste de det pure, og Forslaget faldt med Glans.

I 1894 fik vi en Ændring af Seminarieloven, der hviler paa Loven af 1857. Jeg tror, at vi dér fik en ganske god Ændring, idet man før den Tid havde haft en saakaldt Eksamenskommission, og Eleverne rejste til København, Odense og Aarhus for at tage Eksamen. Man gik saa over til at lade Seminarielærerne selv eksaminere Eleverne ved Seminarierne ved Hjælp af Censorer. Jeg tror, at det var en god Forandring, der kom. Men man naaede ikke det, man havde tænkt sig, nemlig at denne Eksamen skulde gaa noget i Retning af at blive en Modenhedsprøve i Stedet for Eksamens-terperi. Man er slet ikke kommet i den Retning, tværtimod. Det er maaske ret naturligt. Den enkelte Lærer er jo Faglærer og synes selvfølgelig, at hans Fag er det bedste, og Censoren er ogsaa gerne Faglærer, tidt er han Dr. og noget mere, han forlanger ogsaa mere. Paa den Maade lægger man til lidt efter lidt, og det gør, at Arbejdet bliver ret uoverkommeligt for Seminarierne. Dertil kommer, at Censor undertiden har haft en vis Tilbøjelighed til ogsaa at ville være Eksaminator ved Eksamen. Det siger sig selv, at det virker forstyrrende. Det er ogsaa et Indgreb i Lærerens Rettighed. Eksaminanden bliver forstyrret deraf, og han vil ogsaa under